

ประเด็น สังคม ฉบับที่ B23	22 เม.ย. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น สังคม	การทุจริต ในหน่วยงานราชการ	
ประเด็นสำคัญ	-การทุจริตของหน่วยงานราชการ - ธรรมชาติ - ตัวอย่างจากต่างประเทศ	

การทุจริตในวงราชการของประเทศไทยนั้นเป็นปัญหาเรื้อรังที่ฝังรากลึกมานาน และส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประสิทธิภาพของการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อจัดจ้าง การประมูลโครงการสาธารณะ หรือแม้กระทั่งการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่ง ล้วนมีข่าวคราวเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบอยู่เรื่อยๆ ปัญหานี้ไม่ได้เกิดจากบุคคลเพียงไม่กี่คน แต่สะท้อนถึงโครงสร้างระบบราชการที่เปิดช่องให้เกิดการใช้อำนาจในทางที่ผิด และขาดกลไกตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ จนทำให้ “วัฒนธรรมการโกง” กลายเป็นเรื่องปกติในสายตาของสังคมบางกลุ่ม

กรณีการถล่มของอาคารสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของผลลัพธ์จากการทุจริตในกระบวนการก่อสร้างภาครัฐ อาคารดังกล่าวซึ่งควรเป็นสัญลักษณ์ของการตรวจสอบและรักษาวินัยทางการคลังกลับพังถล่มลงมาน่าหดหู่ เนื่องจากการใช้วัสดุที่ไม่ได้มาตรฐาน การละเว้นการตรวจสอบคุณภาพของงานก่อสร้าง และความหละหลวมในกระบวนการควบคุมการก่อสร้าง ปรากฏการณ์นี้มีใช่เพียงความล้มเหลวทางวิศวกรรม แต่เป็นภาพสะท้อนของระบบราชการที่ขาดความรับผิดชอบ และปล่อยปละละเลยต่อหลักธรรมาภิบาล อย่างร้ายแรง นำไปสู่ความสูญเสียทั้งในเชิงทรัพย์สิน ความเชื่อมั่นของประชาชน และภาพลักษณ์ขององค์กรภาครัฐในวงกว้าง

แม้ในปัจจุบันจะมีความพยายามผลักดันเรื่องธรรมาภิบาลในหมู่ข้าราชการไทยมากขึ้น แต่ปัญหาการทุจริตยังคงเป็นเรื่องที่ต้องต่อสู้อย่างต่อเนื่อง การสร้างระบบราชการที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ต้องอาศัย

มากกว่ากฎหมายและนโยบายที่สวยหรู หากแต่ต้องการผู้นำที่มีความกล้าหาญในการปฏิรูป พร้อมกับสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ ข้าราชการยุคใหม่จำนวนไม่น้อยเริ่มแสดงบทบาทเชิงรุกในการต่อต้านการทุจริต แต่พวกเขายังคงต้องการแรงสนับสนุนจากภาคประชาชนและกลไกอิสระเพื่อให้ธรรมาภิบาลไม่ใช่เพียงคำพูดในเอกสารราชการ แต่เป็นหลักปฏิบัติที่หยั่งรากในทุกระดับของระบบราชการไทยอย่างแท้จริง

ทางออกของปัญหาการทุจริตในระบบราชการไทย โดยเฉพาะกรณีที่สะท้อนอย่างชัดเจน เช่น

ตึก สตง. คือต้องยกระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในทุกกระบวนการของภาครัฐอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม หลักธรรมาภิบาล เช่น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของประชาชน หลักนิติธรรม และประสิทธิภาพในการบริหาร ควรถูกกำหนดเป็นมาตรฐานที่ทุกหน่วยงานภาครัฐต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ไม่ใช่เพียงคำขวัญระดับองค์กรเท่านั้น การเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ การให้ประชาชนและสื่อมวลชนเข้ามามีส่วน

ตรวจสอบ และการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจังโดยไม่เลือกปฏิบัติ จะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ระบบราชการโปร่งใสมากขึ้น นอกจากนี้ ต้องมีการพัฒนาเครื่องมือดิจิทัลที่ช่วยลดโอกาสในการใช้ดุลยพินิจ เช่น ระบบ e-Government หรือระบบ AI วิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการทุจริต ที่สำคัญที่สุดคือ การปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เพื่อสร้างสังคมราชการที่ไม่เพียงแต่เก่งในการบริหาร แต่ต้องดีด้วยในด้านจริยธรรม

ตัวอย่างจากต่างประเทศ เช่น เดนมาร์ก และสิงคโปร์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสร้างระบบราชการที่มีธรรมาภิบาลเข้มแข็งสามารถเกิดขึ้นได้จริง หากมีเจตจำนงทางการเมืองที่แน่วแน่และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง เดนมาร์กเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้คะแนนโปร่งใสสูงที่สุดในโลกจากดัชนี CPI ขององค์กร Transparency International ประเทศไทยนี้มีระบบราชการที่เปิดเผยมูลอย่างเต็มที่ มีหน่วยงานตรวจสอบอิสระที่เข้มแข็ง และส่งเสริมให้ข้าราชการทำงานด้วยจริยธรรม ไม่ใช่เพียงเพราะกฎหมายบังคับ แต่เป็นค่านิยมร่วมของสังคม ในขณะที่สิงคโปร์ ซึ่งเคยมีปัญหาค้ายคลึงกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ได้ปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจังในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา โดยการตั้งหน่วยงานต่อต้านคอร์รัปชัน

อย่าง “CPIB” (Corrupt Practices Investigation Bureau) ที่มีอำนาจเต็มในการสอบสวนโดยไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง อีกทั้งยังมีการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับข้าราชการเพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์นอก ระบบ

การเรียนรู้จากประเทศเหล่านี้ไม่ได้หมายถึงการลอกเลียนแบบทุกอย่างมาใช้ในประเทศไทยโดยตรง แต่คือการนำแนวคิดสำคัญ เช่น ความเข้มงวดในการตรวจสอบ การส่งเสริมคุณธรรม และความร่วมมือของประชาชน มาออกแบบให้เหมาะกับบริบทของไทย ซึ่งหากมีความตั้งใจจริงและการลงมือทำอย่างต่อเนื่อง การปฏิรูประบบราชการไทยให้ยึดมั่นในธรรมาภิบาลก็ไม่ใช่สิ่งที่เป็นไปได้

ข่าวการทุจริตของข้าราชการไทย ก็เป็นภาพสะท้อนของโครงสร้างระบบราชการไทยที่ยังขาดธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง การแก้ไขปัญหาในระยะยาวจำเป็นต้องยกระดับระบบการบริหารภาครัฐให้โปร่งใสตรวจสอบได้ และมีจริยธรรมในการดำเนินงาน ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ หากประเทศไทยสามารถขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลให้เป็นวัฒนธรรมของข้าราชการไทยได้อย่างแท้จริง ก็ย่อมมีโอกาสลดปัญหาการทุจริตได้อย่างยั่งยืน

พ.อ.หญิง ฌัก ภัคคะกรณ์
อจ.กก.สมย.วทบ.

อ้างอิง

1. <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/2733266>
2. <https://www.nacc.go.th/categorydetail/20180831184638361/20230704164206?>
3. <https://www.infoquest.co.th/2025/469322>
4. <https://policywatch.thaipbs.or.th/article/government-144>